

Existuje-li to,
je to **..!MOŽNÉ*** ✓

„: ^°f
inspirace pro vzdělávání dětí
s odlišným mateřským jazykem ~ ~“

..META slaví 15

Existuje-li to,
je to **..!MOŽNÉ*** ✓

„;^°f
inspirace pro vzdělávání dětí
s odlišným mateřským jazykem ~“

..META slaví 15

Existuje-li to, je to možné

inspirace pro vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem

META slaví 15

Autoři: Jim Cummins, Magdalena Hromadová, Zuzana Papáčková, Jana Šámalová, Kristýna Titěrová a METAkolektiv

Editorky: Zuzana Papáčková a Jana Šámalová

Redakce a jazyková úprava: Jana Šámalová

Grafická úprava: Magnus I., s. r. o.

Tisk: Centrum služeb Broumov s. r. o.

Government
of Canada

Gouvernement
du Canada

Embassy
of Canada

Ambassade
du Canada

Tato publikace vyšla s podporou Velvyslanectví Kanady.

© META, o. p. s. – Společnost pro příležitosti mladých migrantů, Ječná 2127/17, Praha 2

2021

ISBN 978-80-88171-31-7

www.meta-ops.cz

www.inkluzivniskola.cz

..META*~

Nastavení systému podpory žáků s OMJ na střední škole

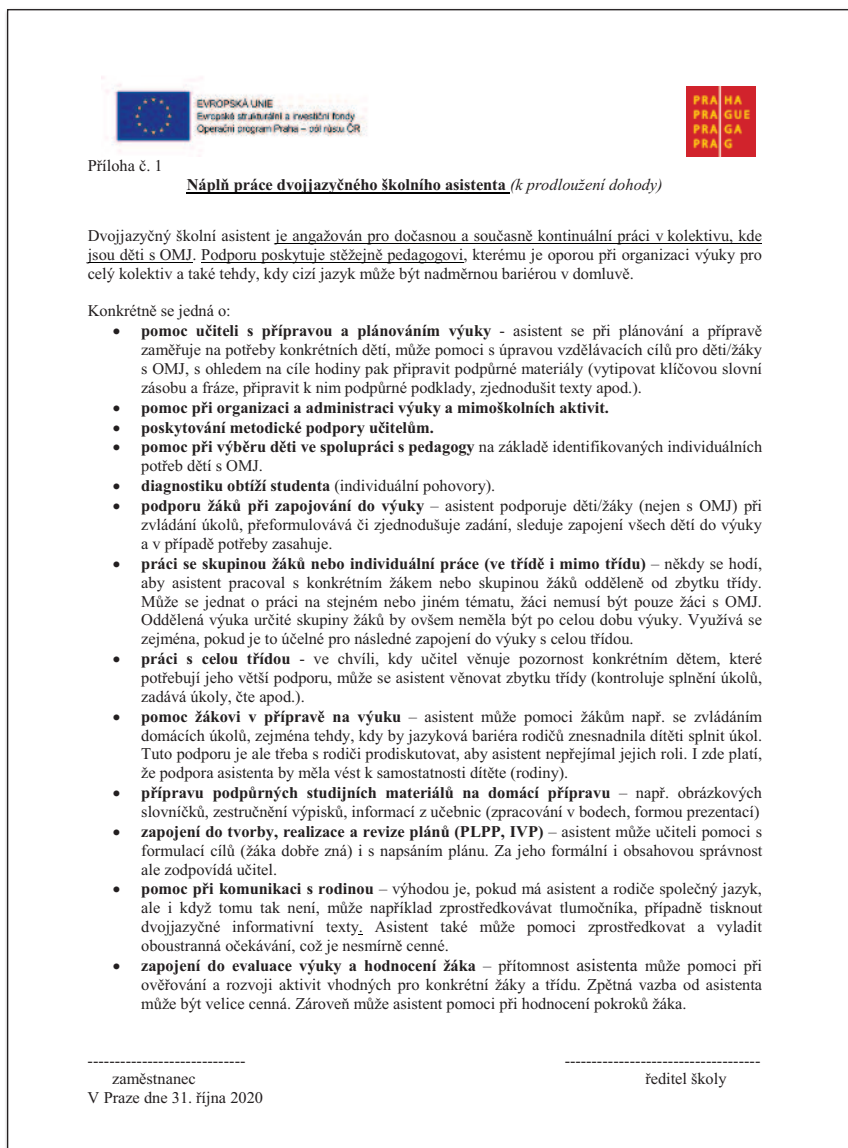
Hotelová škola Vršovická, Praha 10

Na základě rozhovoru s PhDr. Ivou Machovou zpracovala Jana Šámalová.

Hotelovou školu nacházející se v pražských Vršovících navštěvuje zhruba 600 žáků, kteří se vzdělávají v celkem dvaceti třídách, v každém ze čtyř ročníků je pět tříd. Žáci s odlišným mateřským jazykem tvoří zhruba 10 % z celkového počtu žáků. Převažují mezi nimi ti, jejichž mateřským jazykem je ukrajinština, dále jsou čteněji zastoupeni žáci vietnamské a ruské národnosti, v řádu jedinců i žáci z dalších národnostních skupin. Většina žáků s OMJ žije v České republice již delší dobu, ojediněle školu navštěvují i žáci, kteří přišli do ČR bezprostředně před svým nástupem do školy.

Na hotelové škole funguje školní poradenské pracoviště, kde působí výchovná poradkyně, metodik prevence a třetím rokem zde pracuje i školní psychologka PhDr. Iva Machová. Hotelová škola se již roku 2018 zapojila do projektu *Podpora inkluze na Hotelové škole Vršovická*, který je realizován v rámci *OP PPR*. Díky participaci v projektu se školní poradenské pracoviště mohlo začít zaměřovat na systematickou podporu žáků s OMJ. Aktuálně se žákům s OMJ věnují na SŠ druhým rokem, část systému jejich podpory již funguje, některé dílčí kroky jsou ještě nastavovány.

Aktuálně projekt běží již ve své druhé etapě. V první etapě, končící v prosinci roku 2020, projekt umožnil zaměstnat čtyři dvojjazyčné školní asistentky, které byly vedle školní psychologky klíčovými osobami v podpoře žáků s OMJ. Každá z nich vykonávala práci asistentky na částečný úvazek: první měla zkušenosti z praxe jako učitel ruského jazyka a občanské výchovy a působila externě, druhá k pozici asistentky vyučovala ekonomické předměty, třetí asistentka byla ruská rodilá mluvčí a na škole vyučovala ruský jazyk. Poslední asistentký poloviční úvazek vykonávala PhDr. Ivana Machová vedle práce školního psychologa. V rámci nové etapy projektu probíhající od ledna roku 2021 došlo k novému nastavení personálních kapacit a na škole působí pouze dvě školní asistentky – jedna v rozsahu plného úvazku, paní psychologce pak zůstal poloviční úvazek vyčleněný pro roli školní asistentky.

Obr. 1: Náplň práce dvojjazyčné školní asistentky

Přijímání žáků s OMJ

Pokud žáci absolvovali základní školu v zahraničí, musí v rámci přijímacího řízení podstoupit didaktický test z matematiky a místo didaktického testu z českého jazyka se účastní pohovoru s pedagogem vyučujícím český jazyk a s výchovným poradcem. Při pohovoru žáci musí prokázat znalost základních frází v češtině a schopnost porozumění. Většinou již před zahájením nového školního roku panuje alespoň rámcová představa, kolik žáků s OMJ do školy nastoupí a kdo z nich bude potřebovat intenzivnější podporu. Výchovná poradkyně po nástupu žáků do prvního ročníku dále komunikuje s PPP ohledně všech žáků s SVP (kam spadají i ti s OMJ), kteří po svém přestupu na střední školu musí navštívit poradnu kvůli vyšetření a následnému nastavení podpůrných opatření. Pro žáky s OMJ výchovná poradkyně většinou vyřizuje čerpání úlev také v souvislosti se skládáním maturitní zkoušky. V minulosti byly sestavovány plány pedagogické podpory pro některé žáky s OMJ.

Komunikace s rodiči

Ve druhé polovině června probíhá třídní schůzka s rodiči všech budoucích žáků prvního ročníku. Na měsíc září plánuje školní psycholožka uspořádat setkání s rodiči žáků s OMJ, jehož by se měli zúčastnit jak rodiče nových žáků, tak rodiče žáků s OMJ na škole již studujících. Jejich přítomnost vnímá paní psycholožka jako obohacující, protože rodiče mohou navzájem sdílet zkušenosti. Na setkání se rodiče dozví informace o organizaci studia a chodu školy, důležité podklady dostanou také v tištěné podobě.

S rodiči nebývá problém dosáhnout porozumění, většinou alespoň částečně mluví a rozumí česky. Pedagogové samozřejmě přizpůsobují tempo řeči i způsob komunikace úrovni jejich znalostí. Pro případ přítomnosti rodičů, kteří přišli do ČR se svými dětmi nově a kteří dosud neovládají češtinu na dostatečné úrovni, využívá škola služeb pracovnice METY hovořící rusky.

Škola v minulosti uspořádala s rodiči několik setkání. Při komunitně osvětovém setkání *Ochutnávka vůní podzimu* se rodiče seznámili s podzimními českými svátky i zvyklostmi a dostalo se také na diskusi na téma prožívání podzimu a podzimní svátky v jiných zemích.

Posvícení, hodování a víno

- Podzimní zvyky a tradice jsou spojené s posvícenskými slavnostmi, hodováním a vínem.
- Nejdříve se slavila **podzimní rovnodennost**, potom **vinobraní** a svátky spojené se **svatými**.
- **Posvícení** (na Moravě **hody**) je vzpomínková slavnost na posvěcení kostela. Slavilo se po skončení sklizně, kdy byl dostatek **ovoce na povidla, mouky a máku na pečivo**, k tomu se upekla **vykrmená kachna nebo husa**.

Obr. 2: Ukázka z prezentace připravené pro komunitně-osvětové setkání Ochutnávka vůní podzimu

Další dvě setkání s rodiči se týkala začleňování žáků s OMJ. V lednu 2019 proběhlo setkání zacílené na téma interkulturního vzdělávání a představení projektu zaměřeného na podporu žáků s OMJ, kdy byli rodiče informováni o projektu *Podpora inkluze na Hotelové škole Vršovická* a byly jim představeny některé pojmy související s interkulturním vzděláváním. V únoru 2020 se uskutečnilo setkání rodičů s aktéry podílejícími se ve škole na začleňování žáků s OMJ. Rodiče se při něm dozvěděli, co se za první rok společné práce podařilo, a seznámili se s nástinem dalšího vývoje.

Adaptace žáků s OMJ

Po začátku školního roku psycholožka navštěvuje všechny nové třídy, představuje se žákům a rovněž prezentuje nabídku podpory, kterou jim škola může nabídnout. Žáci s OMJ dostávají při prvním setkání letáček se zpracovanou nabídkou podpory, kterou umožňuje projekt *Podpora inkluze na Hotelové škole Vršovická*.

Všichni žáci vyplňují tzv. kartu žáka, kde žáci s OMJ uvádějí i informace typu:

- # počet let strávených v ČR,
- # zda absolvovali ZŠ v ČR,
- # do kolikáté třídy v ČR nastupovali,
- # známky na vysvědčení z vybraných předmětů (český a anglický jazyk, dějepis, zeměpis),
- # zda absolvovali doučování z českého jazyka,
- # zda čerpali úlevy na ZŠ,
- # zda byli vyšetřeni v PPP,
- # formou sebehodnocení definují míru znalosti českého jazyka.

Ze zkušeností pracovníků podporujících žáky s OMJ vyplývá, že čím více úsilí věnují adaptaci žáků s OMJ v září, tím větší pokroku žáci dosáhnou během svého studia. Proto se zaměstnanci poradenského pracoviště snaží podpořit budoucí úspěšnost (nejen) žáků s OMJ při studiu prostřednictvím dvouhodinového bloku seznamujícího žáky se základními zásadami efektivního učení. V létě 2022 plánuje školní psychologka realizovat prázdninový týdenní intenzivní adaptační kurz českého jazyka pro žáky budoucích prvních ročníků, který by měl žákům s OMJ usnadnit proces adaptace.

Intenzivní kurz češtiny

Podpora žáků s OMJ probíhá na několika úrovních. První z nich je intenzivní kurz češtiny. Jeho cílem je pomocí zábavných a zároveň účinných vzdělávacích metod naplnit individuální potřeby žáků, pomoci jim rozvinout jejich kompetence a dosáhnout úspěchu ve vzdělávání. Intenzivní kurz probíhal v rozsahu tří vyučovacích hodin 3× týdně v průběhu měsíců září a října roku 2020, po přechodu na distanční výuku se přesunul do online prostoru.

V úvodu kurzu jsou diagnostikovány potřeby žáků a následně jsou stanoveny priority při výuce češtiny. Základními kameny kurzu jsou komunikační hry rozvíjející řečové dovednosti, práce s textem s akcentem na dosažení porozumění, rozvoj češtiny pomocí práce s ukázkami z knih, využití internetu například při vyplňování interaktivních cvičení i zábavné jazykové soutěže či kvízy. Při tvorbě metodiky kurzu byl kladen důraz na atraktivitu zvolených metod, práci s autentickými materiály i využití internetu.

KARTA ŽÁKA

Jméno žáka: _____ třída: _____ rok nar.: _____

Email: _____ tel.: _____

Národnost: _____ podpis: _____

Info o žákovi: *(doplň, zakroužkuj)*

Počet roků žijících v ČR: _____

Navštěvoval jsem ZŠ v ČR: *(ANO x NE)*

Do které třídy jsem po příjezdu do ČR nastoupil: _____

Známky na posledním vysvědčení z ČJ: ____ AJ: ____ ZEMĚPISU: ____ DĚJEPISU: ____

Navštívil jsem Pedag.-psychol. poradnu: *(ANO x NE)*

Měl jsem na ZŠ úlevy v ČJ: *(ANO x NE)*

Docházím na doučování z ČJ, kam: *(ANO x NE)* _____

Moje úroveň znalostí ČJ (označuj 1 – 5):

• Rozumím mluvenému slovu	1 – 2 – 3 – 4 – 5
• Komunikuji	1 – 2 – 3 – 4 – 5
• Čtu s porozuměním	1 – 2 – 3 – 4 – 5
• Ovládám český pravopis	1 – 2 – 3 – 4 – 5
• Můj písemný projev ve slohových cvičeních	1 – 2 – 3 – 4 – 5

Myslím si, že potřebuji pomoci s:

- Jak na čtení s porozuměním (povinná literatura, doporučení k literárnímu rozboru)
- Český pravopis (procvičování české mluvnice pomocí pracovních listů)
- Pomoc při plnění domácích úkolů a s pochopením zadání v potřebných předmětech
- Zestručňování výpisků z vyučovacích hodin
- Výběr zásadních informací z učebnic a následné názorné zpracování (v bodech, formou prezentace)
- Překlad prezentací do rodného jazyka
- Pomoc s přípravou na písemná opakování (testy):
 - ČJ, ČJ – sloh (rozbor chyb ve slohových pracích), ČJ – literatura
 - AJ
 - DĚJEPIS, ZEMĚPIS, _____
- Probrání jednotlivých maturitních témat
- Příprava na maturitní didaktický test z ČJ
- Pomoc žákům při jednání s vyučujícími pedagogy a kanceláří školy
- Jiné, konkrétně: _____

Další formy pomoci kromě osobního setkání *(zakroužkuj)*:

- E-mail (poslání úkolu a následná oprava)
- Konzultace přes Skype
- Konzultace přes WhatsApp
- Telefonická konzultace
- Jiná forma – navrhní: _____

Obr. 3: Karta žáka s OMJ

Intenzivní kurz českého jazyka pro studenty (80 hodin)**Metodický a didaktický plán****Vzdělávací cíl:**

Podporování komplexního přístupu k realizaci vzdělávacího obsahu, volba různých vzdělávacích postupů a rozmanitých metod a forem práce ve shodě s individuálními potřebami žáků. Uplatňování činností, které žákům poskytují prostor pro seberealizaci a pocit individuálního či skupinového úspěchu. Rozvíjení kompetencí studentů pomocí zábavných a zároveň účinných vzdělávacích metod.

Obsah vzdělávací akce:

Využití metod a forem práce se studenty, které umožňují modifikaci vzdělávacího obsahu pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Specifické cíle:

Stanovení základních priorit ve výuce gramatiky

Prezentace gramatiky pomocí různorodých her a aktivit

Zdokonalování v základních řečových dovednostech (mluvení, poslech, čtení a psaní)

Metody a obsah kurzu:

Atraktivní a zábavné metody práce se studenty

Používání autentických materiálů k prezentaci jazykových jevů

Komunikační hry k rozvoji řečových dovedností

Využití názorných materiálů při jazykových aktivitách

Práce s internetem, aktivity s využitím internetu

Plán kurzu:**1. CO POTŘEBUJI**

(seznámení s potřebami studentů, stanovení priorit a individuálních potřeb)

2. POJĎME SI HRÁT

(rozvoj řečových dovedností pomocí komunikačních her)

3. NĚCO ZE ZPRAVODAJSTVÍ

(práce s textem - jazykový a sémantický rozbor aktuálních článků odpovídajících zájmům studentů)

4. MÁME RÁDI KNIHY

(ukázky z různých knih vhodných pro studenty k rozvoji jejich znalostí češtiny)

5. INTERNET

(možnosti využití internetu ke zdokonalování se v jazyce)

6. GOOGLE CLASSROOM

(práce s interaktivními cvičeními)

7. ZÁVĚREČNÝ JAZYKOVÝ TURNAJ

(zábavné jazykové soutěže a kvízy)

Obr. 4: Metodický a didaktický plán intenzivního kurzu češtiny

Doučování žáků s OMJ

V průběhu roku probíhá rovněž doučování žáků s OMJ, které zajišťují především školní asistentky. Jejich cílem je podpořit žáky s OMJ při překonávání jazykové bariéry a pomoci jim především v těch předmětech, v nichž jim jazyková nedostatečnost působí největší komplikace (kromě českého jazyka a literatury se jedná především o zeměpis, dějepis, případně odborné předměty). Doučování probíhá formou individuálních, případně skupinových konzultací v rozmezí pondělí až čtvrtek. Rozvržení doučování vychází zpravidla z pravidelného rozvrhu hodin žáků s OMJ. Někdy se podaří konzultací vyplnit okénko, jindy žáci docházejí na konzultace po vyučování.

Podstatnou částí doučování je procvičování a opakování učiva českého jazyka a literatury. Při něm asistentky poskytují žákům pomoc při plnění domácích úkolů. Důraz je kladen především na pochopení zadání, vypracovávání dalších úkolů v rámci doplňkového procvičování a neméně důležitá je i práce s chybou. Asistentky procvičují se žáky gramatiku především s pomocí pracovních listů. Velký důraz je při doučování kladen i na práci s textem nebo rozvoj dovednosti psaní, a to zejména formou rozboru chyb ve slohových pracích. Ve vyšších ročnících je součástí doučování i příprava k maturitě. Asistentky se žáky opakují učivo k maturitě, připravují se na didaktický test, pracují na prohloubení znalostí literárních pojmů a jejich vysvětlení, věnují se i povinné četbě a rozborům textů.

Při doučování ostatních předmětů (zejména dějepisu a zeměpisu) asistentky připravují názorné prezentace podávající látku zjednodušenou formou, zestručňují výpisky z hodin, pomáhají žákům vybrat zásadní informace z učebnic a rovněž jim pomáhají připravovat další podpůrné materiály ke studiu. Mezi ně patří zejména obrázkové slovníčky, hry, recepty, popisy pracovních postupů v různých jazycích či užitečné fráze. Součástí doučování je i vysvětlování kulturních specifik a rozdílů, které mohou žákům s OMJ vysvětlit a ulehčit některé situace.

Asistentky poskytovaly žákům s OMJ v období pandemie a distančního vzdělávání online individuální podporu v rozsahu několika hodin týdně. Tyto hodiny byly doplněny do školních Teamsů. Asistentky sehrály podstatnou roli – pomáhaly žákům s OMJ s obtížnými domácími úkoly, které společně procházeli online, a zároveň podporovaly žáky s OMJ v dosažení psychické pohody.

Pravidla hry:

Hráči hází kostkou a postupují po hracím plánu do cíle podle počtu hodů. Stoupnou-li k patě žebříku, budou vyneseni výše (podle délky žebříku), naopak ocimou-li se na hadí hlavě, sklouznou po hadím těle níže. Na každém políčku se slovem hráči musí doplnit správně **č** nebo **je**.

Čtení s porozuměním – čtenářské strategie

Úkoly na posílení vztahování informací v textu, rozlišování hlavní myšlenky a vypořádání s otázkami, které žáci musí sami vyřešit. Prohlubování poznání, analýza a syntéza.

Úkoly pro čtenáře – tvůrčí inspirace

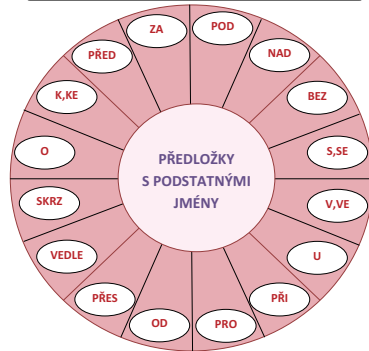
Vytvoř reklamu, která ostatní přesvědčí, aby si knihu koupili.	Nakresli pro knihu novou obálku a řekni, proč jsi zvolil daný motiv.
Najdi v knize vztah příčina – následek a ztvární ho graficky.	Vyber si jednu událost z knihy a napiš o ni básně.
Vyber si jednu postavu z knihy a napiš o ni básně.	Zamysli se nad možným pokračováním knihy, co by se dále stalo.
Nakresli časovou osu s událostmi v knize, jak se postupně staly.	Vytvořte komiks o hlavních událostech v knize.

Úkoly pro čtenáře – fikce

Vysvětlí, co je v tvém životě podobné příběhu v knize.	Kterou postavou v knize bys chtěl být a proč?
Vyber si jednu postavu z knihy a napiš jí dopis.	S kterou postavou z knihy bys se ve svém životě nechtěl setkat a proč?
Popiš místo děje příběhu v knize a řekni, jak se liší od místa, kde žiješ.	Kterou postavu z knihy bys chtěl mít ve svém životě za kamaráda a proč?
Co je podle tebe hlavním tématem knihy?	Kdybys mohl vstoupit do příběhu, co bys změnil?

KOLO ŠTĚSTÍ – PŘEDLOŽKY

Postavte tužku na střed a nechte ji spadnout. Potom vybranou předložku doplňte podstatným jménem v příslušném pádu. Příklad: **na stole, při svíci**

Obr. 5–8: Ukázky pracovních listů z českého jazyka a literatury

Popis

Popis si dává za cíl popsat nějaký jev, děj, předmět, vzhled osoby nebo určitou činnost. Popis by měl být výstižný, abychom si mohli určit vlastní představu o popisovaném objektu. Může být doplněn schématy, náčrtky, obrázky apod. Důležitá je volba pořadí při popisu jednotlivých částí (začínáme nejdůležitějšími prvky, postupujeme k jednotlivostem). Podle toho, k jakému účelu a komu je popis určen, rozlišujeme popisy prostý a popisy odborný. Mezi oběma typy popisů neexistuje ostrá hranice. Popis prostý usiluje o co největší názornost, popis odborný pak o co největší přesnost.

POPIS

- je slohový útvar, kterým informujeme, jak určitě věc, objekt nebo osoba vypadá, jaké jsou jeho části, vlastnosti a funkce.

Druhy popisů:

- **obecný** - stručnější, nepotřebujeme žádné odborné znalosti, záleží na naší schopnosti vidět věci.
- **odborný** - předpokládá odborné znalosti, používáme odborné názvy.
- **literární** - najdeme jej v literatuře, je subjektivně zabarvený, říkáme mu líčení.

Jazykové prostředky popisů:

- výstižné podstatná a přídavná jména
- slovesa (nepokojíme být, mít)
- přídavnice (např. místa, času)
- předložky (nad, pod, za, před)
- přirovnání (např. bílý jako sníh, rychlý jako střeľa)

Postup při popisu:

- začítme celkovým pohledem, pak teprve popisujeme jednotlivosti.
- dodržujeme zvolený postup např. - zprava dlevo a naspak, zepředu dozadu, od nřpsadněho k mēnē nřpsadněmu, od středu do stran.

PH popisů si můžeme pomoci i nřkresen nebo obrřzkem.

TABU – vysvětlí slovo ostatním hráčům

 MÝDLO	 MLÝN	 HMYZ
 MLÉKO	 PERO	 SEŠIT
 STROM	 KRABICE	 DEŠTNÍK
 VLAK	 KŮR	 MÝŠ

DOMINO – SHODA PODMĚTU S PŘÍSUDKEM

tonula ve tmě	kamarádi	přišli na hřiště	zprávy
se rychle šířily	dopisy	došli pozdě	hotely
na měsíc zavřely	kluci	hráli fotbal	děti
si hrály v parku	bedny	spadly na zem	vlaky

se rychle rozjely	noviny	se prodávaly na ulici	ptáci
krásně zpívali	sovy	v noci houkaly	slova
končila souhláskou	zvířata	běhala po dvoře	lidé
četli časopisy	kola	se kutěla po ulici	města

Obr. 9–12: Ukázky pracovních listů z českého jazyka a literatury

Князь Борживой

- конец IX века
- жена Людмила
- заложил Пражский град (первая рогонда)
- принял христианство

Obr. 13: Přeložené a zjednodušené učivo v předmětu dějepis

Komunikace se žáky s OMJ

Komunikace se žáky s OMJ probíhá většinou v českém jazyce, pedagogové tedy například nepoužívají angličtinu jako zprostředkující jazyk. Dvojazyčné školní asistentky i školní psychologka se žáky s OMJ udržují vztahy na partnerské úrovni – prioritou je otevřenost a dobře nastavená komunikace. Žáci s OMJ mají k dispozici telefonní kontakty na asistentky a mohou s nimi případně řešit vše, co potřebují, prostřednictvím telefonátu, e-mailu, chatu atp. V době distanční výuky dobře fungovaly i schůzky uskutečněné prostřednictvím platformy Teams. Otevřenost komunikace a dostupnost asistentek je základní premisou, na níž si na hotelové škole zakládají. To dokládá i aktivita *Na kus řeči s dvojazyčnými asistentkami*, kdy jsou asistentky žákům k dispozici a jsou otevřené řešení jakýchkoliv záležitostí.

Při společných schůzkách se dodržuje pravidlo pořizování písemného záznamu, který asistentky vnímají jako garanci kontinuity společné práce se žákem s OMJ, pro samotného žáka znamená zápis naopak jistou povinnost a závaznost ve spolupráci.

NÁPOJE		DRINKS, BEVERAGES	BEBIDAS	НАПИТКИ	FRÁZE 4. pád:
Česky	OBRÁZEK	English	Español	Русский	"Dám si..." "Mám chut na..."
voda		water	agua	вода	...vodu.
džus		juice	jugo	сок	...džus.
sirup		syrop	jarabe	сироп	...sirup.
čerstvá ovocná šťáva		fresh fruit juice	jugo de fruta fresca	свежевыжатый сок	...čerstvou ovocnou šťávu.
víno		wine	vino	вино	...vino.
pivo		beer	cerveza	пиво	...pivo.
alkohol		alcohol	alcohol	алкоголь	...alkohol.
míchaný nápoj (koktejl)		mixed drink	cóctel (bebida mezclada)	коктейль	...míchaný nápoj, koktejl.
kola / cola		coke	cola	кола	...kolu.
kakao		cocoa	cacao	какао	...kakao.
káva		coffee	café	кофе	...kávu.
čaj		tea	té	чай	...čaj.
ledový čaj		ice tea	té helado	холодный чай	...ledový čaj.

Obr.14: Ukázka části slovníčku pojmů, které žáci s OMJ potřebují znát pro zvládnutí odborných předmětů

Školní asistentky jsou žákům nápomocné také při jednání s vedením školy, kanceláří školy i s jednotlivými pedagogy.

Podpora samostatnosti žáků s OMJ

Při využívání široké podpory asistentek a pečlivě připravených materiálů paní psycholožka při práci se žáky s OMJ nezapomíná na maximální podporu zodpovědnosti a samostatnosti žáků, tak aby nedostávali pouze hotová řešení, ale aby museli prokázat vlastní iniciativu a odpovědnost. Žáci jsou vedeni k samostatnému studiu, motivováni k vyhledávání zdrojů na internetu i k využívání interaktivních cvičení na základě vlastního výběru ze zdrojů dostupných na internetu.

Podpora vedení a pedagogů školy

Tým zaměřující se na začleňování žáků s OMJ se těší podpoře vedení školy. Někteří vyučující zpočátku nevnímali cílenou podporu žákům s OMJ jako tolik potřebnou, nicméně s postupnými pokroky žáků s OMJ se sami přesvědčili o tom, že nastavená opatření žákům skutečně pomáhají a jsou jim ku prospěchu. Paní psycholožka považuje za velmi důležité konzultace s vyučujícími předmětů, v nichž žáci s OMJ nejčastěji narážejí na jazykovou bariéru.

Pedagogové školy se rovněž zapojili do jednorázových třídních projektů, které proběhly v září 2020 a jejichž cílem bylo mimo jiné seznámit žáky nenásilnou formou pomocí „zážitkové dílny“ s tématy, jako jsou stereotypy a předsudky, ukázat žákům, co vede k diskriminaci a znevýhodňování některých jedinců i celých skupin a jak porušování lidských práv zasahuje do života konkrétních jedinců.

Odborná podpora a spolupráce při vzdělávání žáků s OMJ

Školní psycholožka využívá při práci se žáky s OMJ podpory několika institucí. Intenzivní spolupráce probíhá se společností META, o. p. s., a to především formou konzultací a spolupráce s odbornou garantkou pro oblast vzdělávání žáků s OMJ na SŠ při vzniku některých materiálů, případně prostřednictvím návštěv pracovnice METY z oddělení služeb pro cizince. Nápady na aktivity pro žáky s OMJ, stejně jako řadu dalších inspirací čerpá školní psycholožka ze stránek *Inkluzivní školy*. V minulosti škola podpořila dvě žáky z Venezuely prostřednictvím návštěv pracovnic CIC a METY z oddělení služeb pro cizince.

V podstatě veškerá podpora, kterou poskytují asistentky a školní psycholožka žákům s OMJ, je možná díky podpoře čerpané z projektu *Podpora inkluze na Hotelové škole Vršovická*. Současná legislativa bohužel neumožňuje větší systémovou podporu žáků s OMJ na středních školách a záleží v podstatě na každém řediteli, zda považuje začleňování těchto žáků za důležité a zda je schopen i ochoten hledat zdroje financování prostřednictvím projektů. Další možností je pak také podpora jednotlivce na základě podpůrných opatření doporučených PPP, případně formou poskytnutí pedagogické intervence. Kromě zajištění financí na podporu žáků s OMJ není jednoduché ani personální zajištění dvojjazyčných školních asistentek. Přestože má tým podporující žáky s OMJ na hotelové škole za sebou úctyhodný kus práce a systém podpory se daří postupně nastavovat, je otázkou, zda se tento systém podaří udržet i po skončení projektového období.

Existuje-li to, je to možné

inspirace pro vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem

META slaví 15

Sborník k výročí zahájení činnosti organizace META, o. p. s. přináší ohlédnutí za patnácti lety, po které tato společnost působí na poli podpory dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ), jejich rodičů i pedagogů. Publikace shrnuje důležité milníky z hlediska fungování organizace i podpory dětí a žáků s OMJ a představuje služby a tváře METY. Součástí knihy jsou inspirativní příklady, jak se české školy všech stupňů vyrovnávají se začleňováním dětí a žáků s OMJ, a rovněž příspěvky Jima Cumminse, experta světového formátu působícího v oblasti vzdělávání vícejazyčných žáků. Jeho teorie a přístup k vícejazyčnosti se staly východiskem toho, co META nabízí a doporučuje českým školám pro dosažení úspěšné inkluze dětí a žáků s OMJ do českého vzdělávacího systému.

META, o. p. s. – Společnost pro příležitosti mladých migrantů je nezisková organizace, která od roku 2006 podporuje osoby s migrační zkušeností v rovném přístupu ke vzdělávání a pracovní integraci. Poskytuje poradenství rodinám migrantů, realizuje kurzy češtiny jako druhého jazyka pro děti i dospělé, workshopy pro školy, volnočasové aktivity a komunitní akce. Současně poskytuje podporu učitelům a školám, které se potýkají se specifickými potřebami dětí a žáků s OMJ. Od roku 2009 spravuje portál pro pedagogy www.inkluzivniskola.cz, kde zveřejňuje k tématu vzdělávání a začleňování dětí a žáků s OMJ veškeré dostupné informace a materiály. Prostřednictvím svých aktivit se snaží podpořit otevřený dialog a porozumění mezi lidmi s migrační zkušeností a většinovou společností.

...META*[~]

*Společnost pro příležitosti
mladých migrantů

...META Publishing